

საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების

კომპანია N 2-729

21/05/2021

ქ. თბილისი

ადიგენის მუნიციპალიტეტში შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ დაბა აბასთუმნის საკანალიზაციო სისტემისა და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დაბა აბასთუმანში საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში და კანონით გათვალისწინებული თანდართული დოკუმენტაცია, რაზეც სამინისტრომ უზრუნველყო საექსპერტო კომისიის შექმნა და დაგეგმილი საქმიანობის შესახებ ინფორმაციის განთავსება სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტის საინფორმაციო დაფაზე.

2019 წლის 5 მარტს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით, სამინისტროში წარმოდგენილი იყო ადიგენის მუნიციპალიტეტში, დაბა აბასთუმანში საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის პროექტის სკოპინგის ანგარიში, რაზეც სამინისტროს მიერ სკოპინგის პროცედურის შედეგად დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ის ანგარიშის მომზადებისათვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესასწავლი საკითხები (სკოპინგის დასკვნა N 45 – ბრძანება N 2-445 - 23.05.2019).

პროექტი ითვალისწინებს საკანალიზაციო ქსელის, წყალშემკრები კოლექტორის და ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიური გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციას, რომელიც მოემსახურება დაბა აბასთუმნის მოსახლეობას, მათ შორის ობსერვატორიის, „აღობილისა“ და „არაზინდოს“ დასახლებებს. გამწმენდი ნაგებობის წარმადობა იქნება დღეღამეში 3042 მ³ (190მ³/სთ), რაც გათვლილია 7000 ადამიანზე.

გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, დაბა აბასთუმანში არსებული კოლექტორების ძირითადი ნაწილი ამორტიზებულია, ხოლო ძველი გამწმენდი ნაგებობები არ ფუნქციონირებს. დაბა აბასთუმნის არსებული საკანალიზაციო ქსელის შემკრები კოლექტორებიდან რეაბილიტაციას ექვემდებარება 3 კმ სიგრძის მონაკვეთი, ხოლო დანარჩენ პერიმეტრზე გათვალისწინებულია ახალი შემკრები კოლექტორების მოწყობა. არსებული

საკანალიზაციო სისტემა მოწყობილია სხვადასხვა ზომის პოლიეთილენისა და მეტალის მილებით (აზბესტის შემცველი მასალები გამოყენებული არ არის). ახალი შემკრები კოლექტორების სიგრძე 16 კმ იქნება, რომელიც მოეწყობა პოლიეთილენის მილებით. ჯამურად (სარეაბილიტაციო მონაკვეთების ჩათვლით) საკანალიზაციო ქსელის საერთო სიგრძე შეადგენს 19 კმ-ს. არსებული კოლექტორების რეაბილიტაციისა და ახალი შემკრები კოლექტორების მშენებლობის შემდეგ მოხდება ჩამდინარე წყლების შეგროვება და მიწოდება გამწმენდ ნაგებობამდე. საკანალიზაციო ქსელში გამოსაყენებელი მილსადენების დიამეტრი მერყეობს 200 მმ-დან 5040 მმ-მდე. საკანალიზაციო ქსელი იქნება მიწისქვეშა ტიპის 0,9 მეტრიდან 4 მეტრამდე ჩაღრმავებებით. კოლექტორის მშენებლობისას მდ. ოცხეს გადაკვეთას ადგილი არ ექნება. ქსელზე გათვალისწინებულია კანალიზაციის სათვალთვალო ჭების განთავსება რკინაბეტონის რგოლებით და თუჯის ხუფებით. ჭების ქვედა ნაწილში მოეწყობა მონოლითური ბეტონის ღარები. საკანალიზაციო ქსელის დახრის პარამეტრები დაპროექტებულია ისე, რომ ჩამდინარე წყლების გადაადგილება მილებში მოხდეს თვითდენით.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, პროექტირების ეტაპზე განიხილებოდა გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ადგილისა და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის მეთოდის ალტერნატივები, ასევე არაქმედების ალტერნატივა. ანგარიშში განხილულია ალტერნატივების დადებითი და უარყოფითი მხარეები. ალტერნატიული ვარიანტების შედარებითი ანალიზი ეფუძნება სოციალურ-ეკონომიკურ, ტექნიკურ და გარემოსდაცვით საკითხებს. გამწმენდი ნაგებობის ადგილმდებარეობის ალტერნატივების განხილვის შემდეგ შერჩეულ იქნა ალტერნატივა, რომლის უპირატესობას გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, განაპირობებს ტერიტორიამდე მისავლელი გზების არსებობა, მანძილი უახლოეს საცხოვრებელ სახლამდე (300 მ), მდინარე ოცხესთან სიახლოვე და ბიომრავალფეროვნების მხრივ ნაკლებად სენსიტიური ჰაბიტატი. ასევე, გამწმენდი ნაგებობის შერჩეულ ტერიტორიის ფარგლებში ადგილი არ ექნება სოციალურ და ეკონომიკურ განსახლებას და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედებას.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის ტიპის შერჩევა მოხდა ეკონომიკური, გარემოსდაცვითი და ტექნიკური პარამეტრების გათვალისწინებით, რის შედეგადაც უპირატესობა მიენიჭა ჩამდინარე წყლების გამწმენდ ნაგებობას „MBBR-IFAS“ კონფიგურაციით, რომელიც უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების ბიოლოგიურ გაწმენდას.

გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობა დაგეგმილია დაბა აბასთუმანში, მდ. ოცხეს მარჯვენა ნაპირზე არსებულ 3 მომიჯნავე, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე. (საკადასტრო კოდები: 61.23.21.756; 61.23.21.755 და 61.23.21.781). ნაგებობისთვის გამოყოფილი ტერიტორიის ფართობია 3353 მ². (GPS კოორდინატებია: X - 320406.5 Y - 4621402.8; X - 320420.7 Y - 4621402.0; X - 320429.7 Y - 4621393.9; X - 320461.4 Y - 4621323.9; X - 320405.3 Y - 4621315.3; X - 320393.9 Y - 4621389.0). გამწმენდი ნაგებობიდან უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 300 მეტრის დაშორებით.

გამწმენდ ნაგებობაში ბიოლოგიური გაწმენდის შემდეგ ჩამდინარე წყლების ჩაშვება გათვალისწინებულია მდ. ოცხეში. ჩაშვების წერტილი მდებარეობს დაბა აბასთუმნის

ცენტრალური სავალი გზის მოპირდაპირედ, მდ. ოცხეს გვერდით (GPS კოორდინატები: X - 320433 Y- 4621370). ტერიტორია გზის სავალ ნაწილთან დაკავშირებულია ხიდით. პროექტი ითვალისწინებს აღნიშნულ ხიდზე არსებული ტროსის მოაჯირის შეცვლას, ხოლო ხიდის სხვა პარამეტრების ცვლილებას ადგილი არ ექნება. პროექტის მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობის დაცვის მიზნით, მის მიმდებარედ გათვალისწინებულია ნაპირსამაგარი გაბიონის მოწყობა, რომელიც დაპროექტებულია მდ. ოცხეს ჰიდროლოგიური რეჟიმისა და ჰიდრაულიკური პარამეტრების გათვალისწინებით.

გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია გამწმენდი ნაგებობის ტექნოლოგიური დანადგარების სქემა. გამწმენდი ნაგებობის შემადგენლობაში იქნება საწარმოო შენობა, გაუწყლოებული ლამის ბუნკერი, რეაქტორები და სალექარი. საწარმოო შენობა მოიცავს სარემონტო სახელოსნოს, სათავსოს, ჰაერშემბერი მოწყობილობების ოთახს, ლაბორატორიას, საკონტროლო ხელსაწყოების ოთახს, ელექტრო მოწყობილობების ოთახს და გასაწმენდი ჩამდინარე წყლების მიმღებ და სატუმბ სადგურს. ჰაერშემბერი მოწყობილობების ოთახი აღჭურვილი იქნება 3 ერთეული აერაციის ჰაერშემბერით და პოლიმერის ავტომატური შემრევი დანადგარით. გასაწმენდი ჩამდინარე წყლების მიმღები სატუმბი სადგური მოიცავს შემდეგ ტექნოლოგიურ დანადგარებს: ხელის ცხაური, ჩამირული შემრევი, 3 ერთეული ჩამირული ტუმბო, 3 ერთეული დოზატორი, ლამის გადამქაჩი ტუმბო, ავტომატური პოლიმერის შემრევი დანადგარი და ქვიშის სეპარატორი. ტექნოლოგიური პროცესი გამწმენდ ნაგებობაში დაფუძნებულია ჩამდინარე წყლების ხარჯის ეტაპობრივ გაზრდაზე, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს აქტიური ლამის კონცენტრაციის ზრდას ბიორეაქტორში. გამწმენდ ნაგებობაში მოხვედრილი ჩამდინარე წყლები მიმღები კამერისა და გამწმენდ დანადგარებში გაწმენდის პროცესის გავლის შემდეგ ჩაედინება ზედაპირული წყლის ობიექტში (მდ. ოცხე).

საპროექტო გამწმენდი ნაგებობა შედგება ერთმანეთის მიმდევრობით განლაგებული რეაქტორებისგან: ნაგებობის სათავეში განთავსებულია პირველი ანოქსიური რეაქტორი, რომელშიც ბიომასა შეწონილ (შეტივენარებულ) მდგომარეობაშია. აღნიშნული რეაქტორი ახდენს ნიტრატების დენიტრიფიკაციას, რომელიც ლამის რეცირკულაციის ნაკადშია; მეორე რეაქტორი მკაცრ ანაერობულ პირობებში მოქმედებს. მასში ჩაედინება შემომავალი ჩამდინარე წყალი. ანაერობულ პირობებში ხდება ფოსფორის ბიოლოგიური მოშორება. მესამე მთავარი ანოქსიური რეაქტორი ახდენს ნიტრატების მოშორებას შიდა რეცირკულაციით შემოსულ ნაკადში. გამწმენდის აერობული ნაწილში ხორციელდება ორგანული ნაერთების მოშორება და ნიტრიფიკაცია. ტექნოლოგიურ პროცესის მიმდინარეობისას ლამის საბანში რომ არ მოხდეს დენიტრიფიკაცია, ლამი გადაიტუმბება გამწმენდი ნაგებობის სალექრიდან პირველ ანოქსურ რეაქტორში.

გამწმენდ ნაგებობაში ჭარბი ლამის ამოღება გათვალისწინებულია ყოველდღიურად. ნაგებობიდან ლამის გადატუმბვა მოხდება 140 მ³ მოცულობის მქონე სტაბილიზაციის ავზში, სადაც მიმდინარეობს ლამის აქტიური აერაცია ჭავლური ტიპის აერატორის საშუალებით. შემდეგი პროცესია სტაბილიზებული ლამის გადატუმბვა ლამის გაუწყლოების სისტემაში, სადაც ხდება გაუწყლოებული ლამის მიღება, რომელიც გადაიტუმბება ლამის შესანახ ბუნკერში, მოცულობით 30-32 მ³-მდე. აღნიშნული ბუნკერი

უზრუნველყოფს არანაკლებ 20 დღის განმავლობაში წარმოქმნილი ლამის შენახვას. ბუნკერიდან ლამის ამოღება მოხდება პერიოდულად. ლამი განთავსდება სატვირთო თვითმცლელელებზე და გადაიზიდება შესაბამის ნაგავსაყრელზე.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობის ეტაპზე დაგეგმილია სამშენებლო ბანაკის მოწყობა, რომლის ტერიტორიას შეარჩევს სამშენებლო სამუშაოების განმახორციელებელი კონტრაქტორი. ბანაკის ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია ავტოსადგომის, სასაწყობე მოედნის, საოფისე და მოსასვენებელი ოთახების და სველი წერტილის მოწყობა. მშენებლობისთვის საჭირო ინერტული მასალებისა და ბეტონის ხსნარის შემოტანა სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე მოხდება ადგილობრივი საწარმოებიდან, თუმცა საჭიროების შემთხვევაში შესაძლოა მოწყობილი იქნას მცირე ზომის სამსხვრევ-დამახარისხებელი კვანძი ან/და ბეტონის ხაზი. მოწყობის შემთხვევაში საქმიანობის განმახორციელებელი კომპანია უზრუნველყოფს საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული პროცედურების გავლას. სამშენებლო სამუშაოებისთვის პროექტით გათვალისწინებულია 250 დღე.

მშენებლობის პერიოდში წყლის გამოყენება მოხდება სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური დანიშნულებით. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით წყალმომარაგება განხორციელდება არსებული წყალმომარაგების სისტემიდან ან სასმელი წყლის შემოტანა შეიძლება მოხდეს ავტოციტერნების საშუალებით. სამშენებლო ბანაკზე მოეწყობა წყლის სამარაგო რეზერვუარი, საიდანაც წყალმომარაგების შიდა სისტემის საშუალებით წყალი მიეწოდება ბანაკის ცალკეულ ობიექტებს. სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლებისთვის გათვალისწინებულია 20-25 მ³ ტევადობის ჰერმეტიკული საასენიზაციო ორმოს მოწყობა, რომელიც პერიოდულად დაიცლება საასენიზაციო მანქანებით.

გზმ-ის ანგარიშსა და თანდართულ ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტში ასახულია პროექტის განხორციელების შედეგად ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე ზემოქმედება, იდენტიფიცირებულია მავნე ნივთიერებათა გამოყოფისა და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შედგენილობა, რაოდენობრივი მაჩვენებლები და გაფრქვევის სხვა პარამეტრები. მშენებლობის ეტაპზე ატმოსფერული ჰაერზე ზემოქმედების წყაროს წარმოადგენს მშენებლობაში ჩართული ტრანსპორტი და დანადგარები. გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა აზოტის დიოქსიდი, ამიაკი, გოგირდწყალბადი, ნახშირბადის ოქსიდი, მეთანი, მეთილმერკაპტანი, ეთილმერკაპტანი. მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ობიექტის ექსპლუატაციის შედეგად, დამაბინძურებელი ნივთიერებების კონცენტრაცია უახლოეს მოსახლესთან არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით დადგენილ ნორმებს. რაც შეეხება უსიამოვნო სუნის წარმოქმნასა და გავრცელებას, გამწმენდი სისტემების ტექნიკური გამართულობის და ჩამდინარე წყლების გაწმენდის ეფექტურობის კონტროლის მიზნით, დაწესდება სისტემატური მონიტორინგი.

სამშენებლო სამუშაოების პროცესში და გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე ადგილი ექნება ხმაურის გავრცელებით გამოწვეული ზემოქმედებას. მშენებლობის ეტაპზე ხმაურის გავრცელების წყაროს წარმოადგენს სამშენებლო სამუშაოებში გამოყენებული ტრანსპორტი და ტექნიკური დანადგარები, ხოლო ექსპლუატაციის

ეტაპზე - გამწმენდი ნაგებობის ოთხი ერთეული ჰაერშემბერი. საპასპორტო მონაცემების მიხედვით, თითოეული ჰაერშემბერი მოწყობილობის ხმაურის დონეა 79 დეციბალი. დოკუმენტში წარმოდგენილი გაანგარიშების მიხედვით, გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის ეტაპზე უახლოეს დასახლებულ პუნქტთან ხმაურის სავარაუდო დონე იქნება 37 დეციბალი. გზშ-ის ანგარიშის მიხედვით, ხმაურის შემცირების მიზნით გათვალისწინებულია სხვადასხვა შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება, მათ შორის გამწმენდი ნაგებობის ჰაერშემბერი მოწყობილობების განთავსება შენობა-ნაგებობებში, რომლის კედლები წარმოადგენს ეფექტურ ხმაურდამხშობ ბარიერს, რაც შეამცირებს ხმაურის გავრცელებით გამოწვეულ ზემოქმედებას.

გზშ-ის ანგარიში მოიცავს საპროექტო ტერიტორიაზე არსებული ბიოლოგიური გარემოს შეფასებას, დაგეგმილი საქმიანობის განხორციელებით გამოწვეული ზემოქმედების ანალიზს და შესაბამის შემარბილებელ ღონისძიებებს. გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობისთვის შერჩეულ ტერიტორიაზე წარმოდგენილია ბალახოვანი მცენარეულობა. ტერიტორია არ გამოირჩევა ბიომრავალფეროვნებით და არ წარმოადგენს ფაუნის წარმომადგენლებისთვის მნიშვნელოვან ჰაბიტატს. საკანალიზაციო ქსელის ტერიტორია კვეთს ზურმუხტის ქსელის საიტს „GE0000010 - ბორჯომ-ხარაგაული“ და ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის ტერიტორიას. დოკუმენტში წარმოდგენილია ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებული საიტზე „GE0000010 - ბორჯომ-ხარაგაული“ ზემოქმედების შეფასება (ზზშ). გზშ-ის ანგარიშში განხილულია ბორჯომ-ხარაგაულის დაცული ტერიტორიისა და ზურმუხტის ქსელის დამტკიცებული საიტის „GE0000010 - ბორჯომ-ხარაგაული“ ფარგლებში პოტენციურ ზემოქმედებას დაქვემდებარებული ხე-მცენარეების (მურყანი, ფიჭვი, ვაშლი) აღრიცხვის დოკუმენტი, რომელიც შეთანხმებულია სსიპ დაცული ტერიტორიების სააგენტოს მიერ. ხე-მცენარეები განთავსებულია არსებული სარეაბილიტაციო ქსელის არეალში. სარეაბილიტაციო სამუშაოების განხორციელება საწყის ეტაპზე აღნიშნული მცენარეების ამოღებას არ ითვალისწინებს, რადგან ტერიტორიაზე ტექნიკის შეყვანის საჭიროება არ არის და ტრანშეის გაყვანა მოხდება მძიმე ტექნიკის გამოყენების გარეშე. ზურმუხტის ქსელის საიტის და დაცული ტერიტორიების ფარგლებში ხვდება საკანალიზაციო ქსელის მხოლოდ ის ნაწილი, რომელიც უკვე არსებულია და ამ ეტაპზე დაგეგმილია მხოლოდ საკანალიზაციო ქსელის რეაბილიტაცია. ზურმუხტის ქსელის საიტის და დაცული ფარგლებში, მიწების მოწყობა განხორციელდება უკვე ათვისებულ ტერიტორიაზე. საკანალიზაციო ქსელის ის მონაკვეთი, რომელიც საჭიროებს ახალი მიწების მოწყობას და ახალი ტერიტორიების ათვისებას, ასევე გამწმენდი ნაგებობის და ნაპირსამაგრი გაბიონის მოწყობისთვის შერჩეული ტერიტორია არ კვეთს ზურმუხტის ქსელისა და დაცული ტერიტორიების საზღვრებს.

რაც შეეხება ფაუნის წარმომადგენლებს, უშუალოდ გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორიაზე, სადაც ასევე დაგეგმილია ნაპირსამაგრი გაბიონის მოწყობა, სავლეთ კვლევის ჩატარების დროს, ვიზუალური დათვალიერებით, მუშუმიწოვართა რომელიმე სახეობა არ გამოვლენილა. ასევე, რომელიმე ცხოველის ნაფეხური, საბუდარი ადგილი, ბეწვი და ექსკრემენტი არ ყოფილა ნანახი. საკანალიზაციო ქსელისთვის განკუთვნილი ტერიტორია ხვდება ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნული პარკის იმ ნაწილში, რომლის მიმდებარედ

წარმოდგენილია საკარმიდამო მიწის ნაკვეთები. საკვლევი ტერიტორიის ვიზუალური დათვალიერების დროს აღმოჩენილი იქნა მხოლოდ თავის სოროები, ხოლო სხვა რომელიმე ძუძუმწოვრის არსებობის დამადასტურებელი ფაქტი არ დაფიქსირებულა. ფრინველებიდან, გამწმენდი ნაგებობისა და ნაპირსამაგრი ნაგებობისთვის შერჩეული ტერიტორიის მიმდებარედ, ნანახი იქნა ბელურა, თოხიტარა, ყვავი, კაჭკაჭი და გვრიტი. აღნიშნული სახეობები ფიქსირდება კანალიზაციის ქსელის განთავსების ტერიტორიის უშუალო არეალშიც. ამასთან, დათვალიერებული და შემოწმებული იქნა ქვაბულები და ღრმულები, სადაც ღამურების არსებობა არ გამოვლენილა. რაც შეეხება პოტენციურ ზემოქმედებას ფაუნის სახეობებზე, უშუალოდ სამშენებლო სამუშაოების განხორციელების პროცესში გამოწვეულმა ხმაურმა, რომელიც არ იქნება დაკავშირებული მნიშვნელოვან ზემოქმედებასთან, შესაძლებელია გამოიწვიოს მათი შეწუხება, რომელიც დროებითი ხასიათის იქნება. საკანალიზაციო ქსელის იმ ნაწილზე, რომელიც ბორჯომ-ხარაგაულის ეროვნულ პარკს კვეთს, ქსელის გაყვანის სამუშაოები ითვალისწინებს ვიწრო ზოლზე (დაახლოებით 30 სმ) ტრანშეის გაჭრას და მილების ჩადების შემდეგ მიწით დაფარვას.

გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, განხორციელდა იქთიოფაუნის სავლე კვლევაც, რომელიც ითვალისწინებდა თევზჭერის მეთოდით (ზადე, ანკესი) მდინარეში არსებული თევზების შესახებ ინფორმაციის შეგროვებას. კვლევა მიმდინარეობდა 2 დღის განმავლობაში, დღის სხვადასხვა მონაკვეთში. კვლევის მიხედვით, მდ. ოცხეში თევზის არსებობა არ დადგინდა. ამასთან, აბასთუმნის მოსახლეობაში ჩატარდა გამოკითხვა და ადგილობრივი მოსახლეობის ინფორმაციით, მდ. ოცხეში რომელიმე ტიპის თევზის, მათ შორის კალმახის არსებობა არ დადასტურდა. აღსანიშნავია, რომ არც გამწმენდი ნაგებობის და არც ნაპირსამაგრი ნაგებობის მშენებლობის სამუშაოები მდინარის კალაპოტში გათვალისწინებული არ არის, შესაბამისად მძიმე ტექნიკის მუშაობა მდინარის კალაპოტში არის დაგეგმილი. გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციის პროცესში, აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ დაბა აბასთუმანს ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობა არ გააჩნია და ჩამდინარე ფეკალური წყლები ჩაედინება მდ. ოცხეში, რაც მის უხემ დაბინძურებას იწვევს და აზიანებს მდინარის წყლის ხარისხს. გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობის შემდეგ უზრუნველყოფილი იქნება ფეკალური მასებისგან მდინარის წყლის დაბინძურების თავიდან აცილება, რაც დადებითად აისახება მდინარეში წყლის ხარისხზე. გზმ-ის ანგარიშს თან ახლავს ზედაპირული წყლის ობიექტებში ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმების პროექტი.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გრუნტის წყლებზე ზემოქმედების რისკი ძალიან დაბალია, მიუხედავად ამისა, უზრუნველყოფილი იქნება გარკვეული შემარბილებელი ღონისძიებები. ექსპლუატაციის ფაზაზე შემარბილებელ ღონისძიებად განხილულია გამწმენდი ნაგებობის დანადგარ-მოწყობილობის და ტექნოლოგიური მილსადენების ტექნიკური გამართულობაზე მუდმივი კონტროლი და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი სარემონტო ღონისძიებების განხორციელება.

გზმ-ის ანგარიშის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების ეტაპზე გათვალისწინებულია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა და დასაწყობება. სამშენებლო სამუშაოების

დასრულების შემდგომ ნაყოფიერი ფენა გამოყენებული იქნება სარეკულტივაციო სამუშაოებში. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა მოხდება სამშენებლო სამუშაოების დაწყებამდე, მოსამზადებელი სამუშაოების ეტაპზე. გამწმენდი ნაგებობის მოწყობის შემდეგ ტერიტორიის გარკვეული ნაწილის ზედაპირი მოეწყობა ბეტონის ფენით. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნა მოხდება 3000 მ² ფართობზე. ნაყოფიერი ფენის საშუალო სიმძლავრის (15 სმ) გათვალისწინებით, მოსახსნელი ნაყოფიერი ფენის მოცულობა იქნება: 450 მ³. მოხსნილი ნიადაგი დასაწყობდება სამშენებლო მოედნის ტერიტორიაზე გამოყოფილ ფართობზე, რომელიც დაცული იქნება გარე ფაქტორების ზემოქმედებისგან.

გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობის პროცესში წარმოქმნილი ფუჭი ქანების დროებითი დასაწყობება გათვალისწინებულია საპროექტო ტერიტორიაზე, რომლის მცირე ფართობიდან გამომდინარე, ფუჭი ქანების გატანა პერიოდულად მოხდება ადიგენის მუნიციპალიტეტთან შეთანხმებით. საკანალიზაციო ქსელის მოწყობის პროცესში წარმოქმნილი გრუნტის გამოყენება მოხდება მიწების ჩალაგების შემდეგ თხრილების ამოსავსებად.

სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების პროცესში მოსალოდნელია სახიფათო და არასახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. გზშ-ის ანგარიშის თანახმად, არასახიფათო ნარჩენები განთავსდება კონტეინერებში, რომელიც პერიოდულად დაიცვლება და გატანილი იქნება მუნიციპალურ ნაგავსაყრელზე, ხოლო სახიფათო ნარჩენების დროებით განთავსებისთვის სამშენებლო ბანაკის ტერიტორიაზე მოეწყობა დახურული სათავსო. სახიფათო ნარჩენების გატანას და შემდგომ მართვას უზრუნველყოფს აღნიშნული სახის ნარჩენების მართვაზე შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე პირი.

დაბა აბასთუმანის ტერიტორიაზე წარმოდგენილია მრავალი არქეოლოგიური და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი. უშუალოდ ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის სამშენებლო ტერიტორიებზე კულტურული და არქეოლოგიური ძეგლების არსებობა დადგენილი არ არის და არც ვიზუალური შეფასებით არ შეინიშნება. გამწმენდი ნაგებობის ტერიტორია ნაწილობრივ ექცევა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის „სამონასტრო კომპლექსის“, ე.წ. „დარეჯანის მონასტრის“ ინდივიდუალური დაცვის ზონის ვიზუალური დაცვის არეალში, ხოლო, მთლიანად მოქცეულია ეროვნული კატეგორიის ძეგლის - „ხიდი მდინარე ოცხეზე“ ინდივიდუალური დაცვის ზონის ვიზუალური დაცვის არეალში. აღნიშნულთან დაკავშირებით, წარმოდგენილია შეთანხმება სსიპ კულტურული მემკვიდრეობის სააგენტოსთან. გამწმენდი ნაგებობის გარდა, საკანალიზაციო ქსელის ნაწილიც ხვდება დაბა აბასთუმანში არსებული, სხვადასხვა კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლის ინდივიდუალური ზონების ფიზიკური ან/და ვიზუალური დაცვის არეალში. პროექტი ითვალისწინებს უკვე არსებული საკანალიზაციო ქსელის სარეაბილიტაციო სამუშაოებს და ამასთანავე ქსელის ძირითადი ნაწილი წარმოადგენს მიწისქვეშა ნაგებობას, შესაბამისად კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე მნიშვნელოვანი ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი.

გზშ-ის ანგარიშში წარმოდგენილია გამწმენდი ნაგებობის განთავსების ტერიტორიის საინჟინრო-გეოლოგიური კვლევის შედეგები. ჩატარებულმა კვლევებმა აჩვენა, რომ შერჩეულ ტერიტორიაზე არ აღინიშნება საშიში გეოდინამიკური პროცესები. საინჟინრო-

გეოლოგიური თვალსაზრისით, სამშენებლო ტერიტორია მიეკუთვნება II (საშუალო სირთულის) კატეგორიას.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი გზმ-ის ანგარიშის საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაციის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე ადიგენის მუნიციპალიტეტის მერიის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. საჯარო განხილვის შესახებ ინფორმაცია განთავსდა ადიგენის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე, საპროექტო ტერიტორიის მიმდებარედ, ინფორმაციის გავრცელების დამკვიდრებულ ადგილას. ვინაიდან საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების პრევენციის მიზნით ქვეყანაში სხვადასხვა პერიოდში მოქმედებს სხვადასხვა სახის შეზღუდვა, კოდექსით გათვალისწინებული პროცედურების შეუფერხებლად ჩატარების მიზნით, 2020 წლის 18 სექტემბერს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსში“ განხორციელდა ცვლილება (<https://matsne.gov.ge/document/view/4994730?publication=0>), რომელიც ითვალისწინებს საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული პანდემიის/ეპიდემიის დროს, ქვეყანაში არსებული ეპიდემიოლოგიური მდგომარეობის გათვალისწინებით, საჯარო განხილვის დისტანციურად, კომუნიკაციის ელექტრონული საშუალებების გამოყენებით ჩატარების შესაძლებლობას. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის საჯარო განხილვა გაიმართა 2021 წლის 21 მარტს webex-ის აპლიკაციის საშუალებით. საჯარო განხილვას ესწრებოდნენ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს, შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“, ადიგენის მუნიციპალიტეტის წარმომადგენლები და გზმ-ის ანგარიშის შედეგანაში მონაწილე პირი. განხილვაზე დამსწრე საზოგადოების მხრიდან პროექტთან დაკავშირებით შენიშვნები და მოსაზრებები არ გამოთქმულა. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით წერილობითი შენიშვნები და მოსაზრებები წარმოდგენილი არ ყოფილა.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე, ბიომრავალფეროვნებაზე და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედებასთან დაკავშირებით, გარკვეული საკითხების დაზუსტების მიზნით, 2021 წლის 13 აპრილს (წერილი N 3615/01) გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ მოითხოვა დამატებითი ინფორმაციის წარმოდგენა. სამინისტროს წერილის პასუხად, მიმდინარე წლის 20 აპრილს (წერილი N 5508/1) შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ სამინისტროში წარმოადგინა დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც მოიცავს ბიომრავალფეროვნებაზე და კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლებზე ზემოქმედების საკითხებს.

გზმ-ის ანგარიშს თან ახლავს საქმიანობის გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა, გარემოზე მოსალოდნელი ნეგატიური ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებები, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა, დასკვნები და რეკომენდაციები.

აღნიშნული გზმ-ის ანგარიში განიხილეს შესაბამისმა ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით, რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების ასევე გარემოსდაცვითი

შეფასების კოდექსის მე-12 მუხლის პირველი ნაწილის და ამავე კოდექსის II დანართის 10.6 ქვეპუნქტის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. გაიცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება ადიგენის მუნიციპალიტეტში შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ დაბა აბასთუმნის საკანალიზაციო სისტემის და ჩამდინარე წყლების გამწმენდი ნაგებობის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, ტექნოლოგიური სქემის, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის და ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, მათ შორის გზშ-ის ანგარიშსა და ზზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედების, შერბილების და თავიდან აცილების ქმედებების, დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;
4. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ ექსპლუატაციის ეტაპზე უზრუნველყოს „ზედაპირული წყლის ობიექტებში ჩამდინარე წყლებთან ერთად ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების ნორმების“ პროექტით გათვალისწინებული ნორმების დაცვა;
5. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ უზრუნველყოს ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტით სამინისტროსთან შეთანხმებული გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების და ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების დაცვა;
6. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ ექსპლუატაციის ეტაპზე (მონიტორინგის შედეგად) დასახლებულ პუნქტთან უსიამოვნო სუნის გავრცელების გამოვლენის შემთხვევაში, უზრუნველყოს დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავება და გამოვლენიდან 1 თვის ვადაში სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა. უზრუნველყოს სამინისტროსთან შეთანხმებული შემარბილებელი ღონისძიებების გატარება;
7. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ სამშენებლო სამუშაოების განხორციელება უზრუნველყოს „ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის, შენახვის, გამოყენების და რეკულტივაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 31 დეკემბრის N424 დადგენილებით დამტკიცებული ტექნიკური რეგლამენტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად;
8. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიამ“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 1 თვის ვადაში უზრუნველყოს სამშენებლო ბანაკის დეტალური პროექტის შემუშავება და სამინისტროში shp ფაილთან ერთად შესათანხმებლად წარმოდგენა, ხოლო ატმოსფერული ჰაერის

დაბინძურების სტაციონარული წყაროების მოწყობის შემთხვევაში უზრუნველყოს კანონმდებლობით დადგენილი პროცედურების გავლა;

9. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 1 თვის ვადაში უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის გეგმის სამინისტროსთან შეთანხმება საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს N211 ბრძანების შესაბამისად, სადაც ასევე გათვალისწინებული იქნება შლამის საბოლოო განთავსების საკითხები;
10. შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“ გამწმენდი ნაგებობის ექსპლუატაციაში შესვლის შესახებ აცნობოს საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს;
11. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით;
12. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიას“;
13. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „საქართველოს გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
14. გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 5 დღის ვადაში აღნიშნული გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ასევე ადიგენის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
15. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი